

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudců Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a JUDr. Jana Pavlíčka ve věci

žalobkyně: **Dřevoprodej Holešovice, s. r. o.**, IČO 25448650
sídlem Milešov 78, 411 32 Milešov
zastoupená advokátem Mgr. Václavem Láskou
sídlem Štefánikova 65/1, 150 00 Praha 5

proti

žalovaným: **1. B2M.CZ s. r. o.**, IČO 27455971
sídlem Šafránkova 1243/3, 155 00 Praha 5
2. LogiCall Česká republika, s. r. o., IČO 26849551
sídlem Čsl. armády 808/43b, 794 01 Krnov
zastoupená advokátem JUDr. Davidem Karabcem
sídlem Na Stráži 1306/5, 180 00 Praha 8

o zaplacení 12.584 Kč, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 5. února 2019, č. j. 4 C 132/2018-90,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku I. ve věci samé (I.), pokud jím bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 2/, a ve výroku III. **potvrzuje**; ve zbývajícím rozsahu se rozsudek soudu I. stupně **zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované 2/ na náhradu nákladů odvolacího řízení 2.323,20 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta JUDr. Davida Karabce.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu s návrhem na uložení povinnosti žalovaným společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni 12.584 Kč (výrok I.) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované 1/ na náhradu nákladů řízení částku 900 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), a povinnost zaplatit žalované 2/ na náhradu nákladů řízení částku 9.292,80 Kč k rukám jejího právního zástupce, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Takto soud I. stupně rozhodl v řízení zahájeném dne 30. 4. 2018, o žalobě, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení předmětné částky z titulu náhrady škody. Škoda měla žalobkyni vzniknout vynaložením předmětné částky za právní pomoc advokáta, v situaci, kdy žalovaná 1/ po žalobkyni požadovala zaplacení částky 4.840 Kč, se splatností 11. 8. 2017, z titulu smlouvy o poskytování služeb ze dne 21. 7. 2017. Žalobkyně neuznávala, že by byla formou ústního souhlasu s telefonickou nabídkou žalované 1/ uzavřela jakoukoli smlouvu; žalovaná 1/ na zaplacení pohledávky trvala a předala ji k vymáhání žalované 2/ (inkasní agentuře). Laická obrana žalobkyně proti tomuto požadavku žalované 1/ i proti opakovaným výzvám inkasní agentury (žalovaná 2/) k úhradě s upozorněním na zvyšování jistiny o náklady vymáhání byla bezvýsledná. V důsledku intervence advokáta žalovaná 1/ od vymáhání neexistující pohledávky prostřednictvím žalované 2/ upustila.
3. Žalovaná 1/ navrhla zamítnutí žaloby s tím, že v rámci telefonického hovoru dne 21. 7. 2017 došlo k platnému uzavření smlouvy o poskytování služeb, z níž vznikla žalobkyni povinnost k zaplacení zálohy 4.840 Kč, se splatností 11. 8. 2017. Vymáhání předmětné pohledávky bylo nicméně ukončeno, a to z důvodu množství času, které již žalovaná 1/ musela v rámci řešení této pohledávky vynaložit.
4. Žalovaná 2/ navrhla zamítnutí žaloby s námitkou nedostatku své pasívní věcné legitimace. Žalovaná 2/ je inkasní společností, za žalovanou 1/ jednala na základě mandátní smlouvy ze dne 30. 6. 2011. Pohledávka za žalobkyní byla žalované 2/ předána k vymáhání dne 1. 9. 2017; na základě pokynu žalované 1/ ze dne 23. 5. 2018 bylo vymáhání ukončeno a žalovaná 2/ již nemá pohledávku ve správě.
5. Soud I. stupně učinil tento závěr o skutkovém stavu: Žalovaná 1/ vystavila žalobkyni fakturu na částku 4.840 Kč, se splatností 11. 8. 2017, jako zálohu na služby žalované 1/ spočívající v elektronickém poskytování informací o (anonymních) poptávkách třetích osob, se zpřístupněním kontaktních údajů poptávajícího za poplatek na základě požadavku žalobkyně. Žalobkyně opakovaně písemně sporovala uzavření smlouvy s tímto obsahem formou telefonického hovoru iniciovaného žalovanou 1/ dne 21. 7. 2017, osobní schůzku s žalovanou 1/ za účelem vyslechnutí záznamu hovoru si však nesjedнала. Žalovaná 1/ předala tuto pohledávku k vymáhání žalované 2/. Po výzvě žalované 2/ k úhradě předmětné pohledávky obsahující dovětek, že pokud k zaplacení nedejde, částka se navýší „o náklady inkasního řízení“, vyhledala žalobkyně právní pomoc advokáta, který poté komunikoval s oběma žalovanými. K vyjasnění sporné otázky, zda byla uzavřena smlouva o poskytování služeb mezi žalobkyní a žalovanou 1/, z níž žalobkyni vznikla platební povinnost k zaplacení zálohy 4.840 Kč se splatností 11. 8. 2017, nedešlo, žalobkyně tuto částku žalované 1/ neuhradila, její vymáhání však bylo ze strany žalovaných 1/, 2/ ukončeno. Žalobkyně uhradila za příslušné služby advokáta celkem 12.584 Kč a vyzvala žalované 1/, 2/ k náhradě škody vzniklé jí zaplacením této částky v důsledku toho, že po ní vymáhaly neexistující pohledávku.
6. Právním posouzením tohoto skutkového stavu podle § 2310 o. z. a § 140 a násl. o. s. ř. dospěl soud I. stupně k závěru, že žaloba není důvodná, když shledal absenci základních předpokladů vzniku odpovědnosti žalovaných 1/, 2/ za škodu.

7. Soud I. stupně uvedl, že škoda měla spočívat v zaplacených nákladech na právní pomoc advokáta, na něž se žalobkyně obrátila proto, že po ní žalovaná 1/ prostřednictvím žalované 2/ požadovala uhrazení pohledávky, jejíž vznik žalobkyně neuznávala; náklady řízení jsou však spojeny s úspěšným bráněním práva ve vztahu k předmětné pohledávce. S odkazem na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3598/2009, 25 Cdo 272/2012, 25 Cdo 3178//2009, 29 Cdo 3403/2012, 29 Cdo 4857/2007 soud I. stupně uzavřel, že podmínky pro přiznání náhrady nákladů řízení jsou upraveny v § 140 a násl. o. s. ř. a povinnost je hradit vzniká pouze rozhodnutím soudu, aniž by bylo možno se vedle toho náhrady domáhat z titulu odpovědnosti za škodu a vymáhat je samostatnou žalobou. Vzhledem k tomu, že žádné řízení, jehož předmětem by byla sporná pohledávka, dosud neproběhlo, a o nároku žalobkyně na náhradu nákladů spojených s úspěšným bráněním jejího práva rozhodnuto nebylo, nemohl soud nárok na náhradu škody spočívající ve vynaložených nákladech na právní zastoupení přiznat.
8. Nad rámec tohoto zásadního závěru soud I. stupně posoudil účelnost vynaložení nákladů žalobkyní na právní pomoc; dospěl k závěru, že náklady na právní zastoupení nevynaložila žalobkyně účelně, pokud se obrátila na odbornou právní pomoc, aniž využila možnosti dostavit se do sídla žalované 1/ a vyslechnout si záznam telefonického hovoru, při němž mělo dojít k uzavření sporné smlouvy.
9. Jelikož žalobkyni nevznikla na základě tvrzeného jednání žalovaných 1/, 2/ pohledávka z titulu náhrady škody, soud I. stupně žalobu zamítl a o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve prospěch plně úspěšných žalovaných 1/, 2/.
10. Tento rozsudek soudu I. stupně napadla žalobkyně v celém rozsahu včasným a přípustným odvoláním. Uplatnila odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. c), písm. d) a písm. g) o. s. ř.
11. Žalobkyně především namítala, že soud I. stupně nesprávně právně posoudil uplatněný nárok na náhradu škody jako nárok z titulu náhrady nákladů soudního řízení. Žalobkyně netvrdila, že požaduje nahradit náklady, které jí vznikly v souvislosti s obranou práv v soudním řízení. Skutkové vylíčení, odůvodňující nárok, spočívá v tvrzení, že žalované 1/ a 2/ vymáhaly od žalobkyně zaplacení neexistující pohledávky a ve vymáhání pokračovaly, přestože žalobkyně opakovaně zpochybňovala uzavření jakékoli smlouvy se žalovanou 1/, a současně je upozornila na to, že jí v důsledku postupu spočívajícího v zaslání opakovaných výzev k úhradě vznikají náklady na právní pomoc; tím se dopustily zaviněného protiprávního jednání spočívajícího minimálně v porušení § 6 o. z. V příčinné souvislosti s tímto jednáním žalovaných 1/, 2/ vznikla žalobkyni škoda. Žalobkyně musela v důsledku neustávajícího nátlakového jednání žalovaných 1/, 2/ požádat o právní pomoc, jejímž výsledkem bylo ukončení neoprávněného vymáhání pohledávky ze strany žalovaných 1/, 2/, aniž došlo k zahájení soudního sporu.
12. Žalobkyně dále namítala, že soud I. stupně v důsledku nesprávného právního posouzení neúplně zjistil skutkový stav, neboť neprovedl navržené důkazy k prokázání rozhodných skutečností (odst. 2 písm. d/ o. s. ř.). Jde zejména o důkaz slyšením telefonického hovoru mezi žalobkyní a žalovanou 1/ dne 21. 7. 2017, navrženým k prokázání tvrzení, že k uzavření smlouvy mezi stranami nedošlo a pohledávka byla vymáhána protiprávně, když podle obsahu telefonického hovoru mělo být zpoplatněnou službou poskytnutí kontaktních údajů poptávajícího subjektu na základě výslovného vyžádání. K poskytnutí žádné zpoplatněné služby však nedošlo, neboť žalobkyně si nikdy kontaktní údaje poptávajícího nevyžádala.
13. Žalobkyně dále vytýkala soudu I. stupně, že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 205 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.). Vadu spatřovala v absenci poučení podle § 118 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Soud I. stupně sdělil předběžný názor, že žaloba neobstojí již kvůli svému předmětu, a to bez ohledu na další tvrzené skutečnosti. Z toho důvodu pak žalobkyně žádné další důkazy nenavrhovala. Přesto však je z odůvodnění

zřejmé, že soud argumentoval dalšími skutečnostmi, např. tím, že si žalobkyně nesjedнала schůzku se žalovanou 1/ a málo se ve věci osobně angažovala. O tom, že soud I. stupně považoval tvrzení žalobkyně o tom, že se jednatel osobně dostavil do sídla žalované 1/, odkud byl jejím zaměstnancem vykázán, za neprokázané, však nebyla žalobkyně poučena. Žalobkyně byla vystavena protiprávnímu a nátlakovému jednání žalovaných, které po ní neoprávněně vymáhaly pohledávku a hrozily dalším navyšováním dluhu. Žalobkyně se obávala i toho, že by ji žalovaná 1/ mohla nechat zanést do registru dlužníků, což by ji jako podnikatele značně poškodilo. V této situaci si žalobkyně vyžádala právní pomoc, jejímž výsledkem bylo ukončení vymáhání neexistující pohledávky. Služby právního zástupce jsou účtovány podle advokátního tarifu. Vznik škody zavinily žalované 1/, 2/, když přes upozornění, že z předmětného telefonického hovoru ani jinak žalované 1/ vůči žalobkyni žádná pohledávka nevznikla, pokračovaly ve výzvách k zaplacení. Nelze se proto ztotožnit s názorem soudu I. stupně, že náklady žalobkyně na právní zastoupení nebyly vynaloženy účelně. Žalobkyně je navíc přesvědčena, že tato otázka nemá být vzhledem k charakteru uplatněného nároku vůbec posuzována.

14. Ze všech uvedených důvodů žalobkyně navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v celém rozsahu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.
15. Žalované 1/ a 2/ navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně, přičemž setrvaly na své obraně, uplatněné před soudem I. stupně.
16. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a řízení mu předcházející podle § 212 a § 212a o. s. ř.; dospěl k závěru, že odvolání je zčásti důvodné.
17. **K rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání žalobkyně ve vztahu k žalované 2/:** Žalovaná 2/ založila obranu proti žalobě především na námitce nedostatku své pasívní věcné legitimace, odůvodněné tvrzením, že vůči žalobkyni jednala jako zástupce žalované 1/.
18. Skutkový základ této obrany má odvolací soud za prokázaný na základě důkazů provedených před soudem I. stupně. Žalovaná 2/ v dopisu ze dne 13. 9. 2017, adresovaném právnímu zástupci žalobkyně (adresátu došel 15. 9. 2017), uvedla, že jí byla pohledávka žalované 1/ předána do správy a připojila plnou moc ze dne 1. 1. 2014, obsahující zmocnění žalované 2/ žalovanou 1/ s odkazem na § 441 o. z. k vymáhání pohledávek žalované 1/ za třetími osobami (listiny na č. l. 39, 40); takto má odvolací soud rovněž za prokázané, že žalovaná 2/ vůči žalobkyni osvědčila existenci zastoupení sjednaného mezi žalovanými 1/, 2/. Tvrzení žalobkyně, že jí nebyla ke dni podání žaloby (30. 4. 2018) známa povaha vztahu mezi žalovanými 1/, 2/, tedy neodpovídá obsahu spisu a provedenému dokazování.
19. Z uvedených zjištění vyplývá, že žalobkyně věděla, že s ní žalovaná 2/ jedná za jiného a že za věřitele pohledávky, která měla vzniknout z telefonicky uzavřené smlouvy dne 21. 7. 2017, se považuje osoba jiná (žalovaná 1/). Pokud celý kontext jednání žalované 2/ a žalobkyně je obrácen k žalované 1/ jako zastoupenému zmocniteli, jde o přímé zastoupení žalované 1/ žalovanou 2/. Z právního postavení žalované 2/ jako přímého zástupce žalované 1/ ve smyslu § 441 o. z. vyplývá, že žalované 2/ nelze přičítat odpovědnost za jednání spočívající v tvrzeném vědomém vymáhání neexistující pohledávky, pokud její jednání vůči žalobkyni spočívalo v úkonech souvisejících se správou pohledávky, předané žalovanou 1/ do správy, s tím, že jde o pohledávku existující, neuhrzenou po lhůtě splatnosti. Takto dovozená absence podmínek odpovědnosti žalované 2/ za žalobkyní tvrzenou škodu je překážkou pro vyhovění žalobě ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 2/; zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně o žalobě mezi těmito účastnicemi lze proto považovat za věcně správné. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku ve věci samé (I.), pokud jím bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 2/, a ve výroku III., jímž bylo mezi těmito účastnicemi rozhodnuto o nákladech řízení, podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

20. O nákladech odvolacího řízení mezi žalobkyní a žalovanou 2/ bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.; plně úspěšná žalovaná 2/ má proti žalobkyni právo na náhradu nákladů za právní zastoupení v celkové výši 2.323,20 Kč, tj. 1.620 Kč jako odměna za 1 úkon právní služby podle § 11 odst. 1 AT (účast při jednání odvolacího soudu dne 10. 4. 2019) v sazbě 1.620 Kč za úkon (§ 7 bod 5 AT), 300 Kč jako náhrady hotových výdajů v paušální výši za 1 úkon právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT) a 403,20 Kč jako náhrady za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 %.
21. **K rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání žalobkyně ve vztahu k žalované 1/:** Právní posouzení věci soudem I. stupně vycházelo ze závěrů usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3178/2009, resp. rozsudku ze dne 6. 9. 2013, sp. zn. 25 Cdo 272/2012, resp. rozsudku ze dne 28. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3403/2012, z jejichž obsahu vyplývá, že citované závěry byly vysloveny vždy ve vztahu k žalobnímu návrhu, v němž žalobce tvrdil, že mu vznikla škoda v důsledku podání návrhu žalovaného na prohlášení konkursu, resp. zahájení soudního řízení, resp. návrhu na vydání předběžného opatření, který byl posléze zamítnut; žalovaná částka vždy představovala rozdíl mezi žalobcem vynaloženými náklady na právní zastoupení v řízení ve výši smluvní odměny advokáta a náhradou nákladů řízení přiznanou žalobci v příslušném řízení soudem. Soudy řešily otázku, zda požadovaná částka rozdílu mezi fakticky vynaloženými v souvislosti s účastí v soudním řízení a soudem posléze přiznanými náklady řízení je odškodnitelnou újmou, tj. škodou; dospěly k závěru, že posouzení nákladů, které účastníkovi vznikly v důsledku vedení soudního řízení jako škody, je vyloučeno již tím, že zahájení řízení, tj. podání žaloby, resp. insolvenčního návrhu, resp. návrhu na předběžné opatření nemůže být protiprávním úkonem; náklady na právní zastoupení v řízení tedy představují náklad vynaložený přímo při bránění práva v soudním řízení, který je kompenzován v závislosti na úspěchu ve sporu za podmínek pro přiznání náhrady nákladů řízení upravených v § 140 a násl. o. s. ř., s tím, že řečené platí bez zřetele k tomu, zda částka přiznaná plně úspěšnému účastníkovi řízení na náhradě nákladů řízení je nižší, než částka, kterou na těchto nákladech skutečně zaplatil.
22. Z porovnání skutkových předpokladů, z nichž vycházela soudem I. stupně citovaná prejudikatura, a které spočívaly ve zjištění, že ke snížení stavu majetku žalobce (škodě) došlo v důsledku zahájení a vedení soudního řízení, se skutkovým vylíčením odůvodňujícím nárok v dané věci, tj. že ke snížení stavu majetku žalobkyně vynaložením nákladů na odbornou právní pomoc došlo v důsledku jednání žalované 1/ spočívajícího v požadavku na zaplacení neexistující pohledávky, aniž byl o zaplacení veden soudní spor, vyplývá, že citované judikatorní závěry nebyly soudem I. stupně použity příléhavě.
23. Nelze přisvědčit závěru soudu I. stupně, že právo na náhradu nákladů na právní pomoc advokáta, na něhož se žalobkyně obrátila proto, že po ní žalovaná 1/ požadovala uhrazení pohledávky, jejíž vznik žalobkyně neuznávala, má základ v procesním právu (bod 10. odůvodnění), a proto nemůže představovat škodu. Je tomu tak již proto, že soud I. stupně v řízení zjistil, že vznik nákladů žalobkyně na právní pomoc nebyl důsledkem zahájení a vedení soudního řízení, nýbrž důsledkem mimosoudního postupu žalované 1/. Žalobkyně tvrdila, že náklady na odbornou intervenci právního poradce vynaložila v důsledku nátlakového jednání žalované 1/ spočívajícího v opakovaném vznášení požadavku na zaplacení konkrétní částky, aniž žalovaná 1/ přistoupila k uplatnění příslušného nároku soudní cestou. Zásadní závěr soudu I. stupně, který vedl k zamítnutí žaloby, tj. že ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 1/ chybí předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu, je proto nutno hodnotit jako minimálně předčasné.
24. Při jednání odvolacího soudu žalovaná 1/ k dotazu odvolacího soudu potvrdila zjištění soudu I. stupně, že k zaplacení částky 4.840 Kč, vyfakturované žalovanou 1/ žalobkyni dne 21. 7. 2017 se splatností 11. 8. 2017, nedošlo, nebyl zahájen soudní spor a že mimosoudní vymáhání zaplacení této faktury bylo ze strany žalované 1/ ukončeno. Žalovaná 1/ dále

uvedla, že vymáhání ukončila z časových důvodů již v prosinci 2017, kdy vystavila k příslušné faktuře dobropis; pohledávka tedy není od prosince 2017 vedena ani v účetnictví žalované 1/ (srov. záznam o jednání odvolacího soudu od min. 13.22 do min. 14:30). Takto má odvolací soud za prokázané tvrzení žalobkyně, že pohledávku z titulu zálohy ve výši 4.840 Kč na plnění, o němž bylo mezi žalobkyní a žalovanou 1/ telefonicky jednáno dne 21. 7. 2017, nepovažovala ani žalovaná 1/ za platně vzniklou, pokud nepřistoupila k jejímu soudnímu vymáhání a naopak dobropisovala příslušnou fakturu bezprostředně poté, kdy se žalobkyně prostřednictvím advokáta proti vymáhání pohledávky ohradila. Opakované zaslání výzev k úhradě takové pohledávky s cílem dosáhnout splnění na základě oznámení o zvyšování jistiny o náklady zaslání výzev je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, tedy rovněž v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 2909 o. z.; zavinění jednání v rozporu s dobrými mravy lze dovodit ve formě nepřímého úmyslu, když žalovaná 1/ předala žalované 2/ k vymáhání pohledávku, o jejímž vzniku zcela zjevně nebyla přesvědčena, pokud nepřistoupila k jejímu soudnímu vymáhání a naopak dobropisovala příslušnou fakturu bezprostředně poté, kdy se žalobkyně prostřednictvím advokáta proti vymáhání pohledávky ohradila. Škodu, která žalobkyni vznikla v důsledku výše dovozeným úmyslným porušením dobrých mravů, je žalovaná 1/ podle § 2909 o. z. povinna nahradit. Posouzení skutkové otázky existence příčinné souvislosti mezi popsáním protiprávním jednáním žalované 1/ a snížením stavu majetku žalobkyně vynaložením předmětné částky představující cenu za právní pomoc (tj. posouzení výše škody) odvolacím soudem, brání skutečnost, že ve vztahu k výši škody bylo soudem I. stupně dosud provedeno pouze částečné dokazování. Za této procesní situace odvolacímu soudu nezbylo než rozsudek soudu I. stupně, pokud jím bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 1/ podle § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Praha 22. května 2019

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu